

Даница Лазовић*

Институт друштвених наука, Београд

ПОЛИТИЧКИ ОДНОСИ СРБИЈЕ И БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ НАКОН УСВАЈАЊА ДЕКЛАРАЦИЈЕ О ЗАШТИТИ НАЦИОНАЛНИХ И ПОЛИТИЧКИХ ПРАВА И ЗАЈЕДНИЧКОЈ БУДУЋНОСТИ СРПСКОГ НАРОДА

Комплексност политичких односа Републике Србије и Босне и Херцеговине постаје израженија у временима кризе и потреса у међународним односима и међународном поретку. Уз подршку дела међународне заједнице дошло је до активирања спорних питања из прошлости, што је резултирало усвајањем Резолуције о Сребреници при Генералној Скупштини Уједињених нација. Враћање тема из прошлости на дневни ред пробудило је потиснуте антагонизме, постављајући их у сам врх политичких агенди и дискурса обе стране. Реакција Републике Србије уследила је кроз одржавање првог Свесрпског сабора у Београду, на коме је јуна 2024. године усвојена Декларација о заштити националних и политичких права и заједничкој будућности српског народа. Значајан део садржаја Декларације односи се на Босну и Херцеговину, кроз промоцију продубљивања различитих видова сарадње са Републиком Српском. Аутор заснива истраживање на претпоставци да Декларација представља оквир за вишедимензионалну хармонизацију односа између Републике Србије и Републике Српске, те да у дугорочној перспективи спровођење одредби Декларације може довести до *de facto* независности овог ентитета. Циљ аутора је да одговори на истраживачко питање: „Да ли Декларација подрива дејтонски поредак БиХ или представља основ за операционализацију Дејтонским споразумом предвиђене могућности развитка посебних паралелних односа између Републике Србије и Републике Српске?” Налази

* Имејл адреса: dlazovic@idn.org.rs; ORCID: 0009-0006-4211-3048.

истраживања указују на то да усложњавање међународних односа, за Републику Србију која се налази на изазовном геополитичком простору, сужава простор за отворено деловање у циљу остваривања спољнополитичких интереса. Због тога, усвојену Декларацију треба анализирати на више нивоа, зарад правилног доношења закључака о прокламованим и стварним циљевима. Истраживање је спроведено уз помоћ метода анализе дискурса и анализе садржаја.

Кључне речи: Република Србија, Босна и Херцеговина, Свесрпски сабор, Декларација, Дејтонски мировни споразум, политички односи, криза.

УДК 323.12(=163.41)(497.115)

Ђорђе Радовановић*

Филозофски факултет Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици

Иван Башчаревић**

Филозофски факултет Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици

ВУЧИТРСНА ГОЈБУЉА: МОДЕЛ „ТИХОГ ЕТНИЧКОГ ЧИШЋЕЊА” СРБА СА КОСОВА И МЕТОХИЈЕ У ПЕРИОДУ „ПОМИРЕЊА”***

На примеру енклаве Гојбуља описује се шира слика обесправљености српске заједнице на Косову и Метохији. Најпре приказујемо историјат српско-албанских односа у вучитрнској области стављајући акценат на значај српске средњовековне државе на простору Космета, након чега следи анализа међуетничких

* Имејл адреса: djordje.radovanovic@pr.ac.rs; ORCID: 0000-0002-8266-4219.

** Имејл адреса: ivan.bascarevic@pr.ac.rs; ORCID: 0009-0006-8869-5135.

*** Ово истраживање подржало је Министарство науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије (Уговор бр. 451-03-47/2023-01/200184).